Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

18 юни 2020 година*

„Преюдициално запитване — Гражданство на Европейския съюз — Директива 2004/38/ЕО — Членове 5, 10 и 20 — Право на влизане в държава членка на гражданин на трета държава, член на семейството на гражданин на Съюза — Доказване на притежаването на това право — Притежаване на карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза — Притежаване на карта за постоянно пребиваване“

По дело C-754/18

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Съд по административни и трудови дела Будапеща, Унгария) с акт от 21 ноември 2018 г., постъпил в Съда на 3 декември 2018 г., в рамките на производство по дело

Ryanair Designated Activity Company

срещу

Országos Rendőr-főkapitányság,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: A. Prechal, председател на състав, L. S. Rossi, J. Malenovský (докладчик), F. Biltgen и N. Wahl, съдии,

генерален адвокат: M. Szpunar,

секретар: C. Strömholm, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 5 декември 2019 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за Ryanair Designated Activity Company, от A. Csehó, Á. Illés, Á. Kollár и V. Till, ügyvédek,

– за унгарското правителство, от M. Z. Fehér, M. Tátrai и Zs. Wagner, в качеството на представители,

– за чешкото правителство, от M. Smolek, J. Vláčil и A. Brabcová, в качеството на представители,

– за гръцкото правителство, от L. Kotroni, в качеството на представител,

* Език на производството: унгарски.

– за Европейската комисия, от E. Montaguti, Zs. Teleki и J. Tomkin, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 27 февруари 2020 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване е относно тълкуването на членове 5, 10 и 20 от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 2004 г., стр. 77 и поправки в ОВ L 229, 2004 г., стр. 35 и ОВ L 197, 2005 г., стр. 34; Специално издание на български език, 2007 г. глава 5, том 7, стр. 56) и на член 26 от Конвенцията за прилагане на споразумението от Шенген от 14 юни 1985 година между правителствата на държавите от Икономическия съюз Бенелюкс, Федерална република Германия и Френската република за постепенното премахване на контрола по техните общи граници (ОВ L 239, 2000 г., стр. 19; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 183), подписана в Шенген на 19 юни 1990 г. и влязла в сила на 26 март 1995 г (наричана по-нататък „КПСШ“).

2 Преюдициалното запитване е отправено в рамките на спор между Ryanair Designated Activity Company (наричано по-нататък „Ryanair“) и Országos Rendőr-főkapitányság (Генерален щаб на националната полиция, Унгария) относно наложена на това дружество глоба.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 2004/38

3 Съображения 5 и 8 от Директива 2004/38 гласят:

„5) За да бъде упражнявано при обективни условия на свобода и зачитане на достойнството, правото на всички граждани на Съюза да се движат и пребивават свободно на територията на държавите членки следва да бъде предоставено също така и на членовете на техните семейства, независимо от тяхната националност. […].

[…].

8) „С оглед улесняването на свободното движение на членове на семейството, които не са граждани на държава членка, тези от тях, които вече са получили карта за пребиваване, следва да бъдат освободени от изискването да получат входна виза по смисъла на Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета от 15 март 2001 г. относно списъка на третите страни, чиито граждани трябва да притежават визи, когато преминават през външните граници, и на онези, чиито граждани са освободени от това изискване [(ОВ L 81, стр. 1; и поправки

ОВ L 29, 2007 г., стр. 10 и ОВ L 137, 2016 г., стр. 27; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 97)] или при необходимост, по смисъла на приложимото национално законодателство“.

[…]“.

4 Член 3, параграф 1 от Директива 2004/38, озаглавен „Бенефициенти“, част от глава I от същата директива, „Общи разпоредби“, предвижда:

„Настоящата директива се прилага „за всички граждани на Съюза, които се движат или пребивават в държава членка, различна от тази, на която са граждани, и за членовете на техните семейства […], които ги придружават или се присъединяват към тях“

5 В глава II от същата директива със заглавие „Право на излизане и влизане“, член 5, озаглавен „Право на влизане“, гласи:

„1. Без да се засягат разпоредбите относно документите за пътуване, приложими при контрола на държавните граници, държавите членки дават на гражданите на Съюза разрешение да влизат на тяхна територия с валидна карта за самоличност или паспорт и дават на членовете на семейството, които не са граждани на държава членка, разрешение да влязат на тяхна територия с валиден паспорт.

От гражданите на Съюза не следва да се изискват входни визи или да се налага равностойно задължение.

2. От членовете на семейството, които не са граждани на държава членка, се изисква само да притежават входна виза в съответствие с Регламент [№ 539/2001] или в съответствие с националното законодателство, когато това е необходимо. За целите на настоящата директива притежаването на валидната карта за пребиваване, посочена в член 10, освобождава тези членове на семейството от изискването за виза.

[…]“.

6 Глава III от същата директива е озаглавена „Право на пребиваване“ и включва по-специално членове 7, 9 и 10.

7 Според член 7 от Директива 2004/38, озаглавен „Право на пребиваване за повече от три месеца“:

„1. Всички граждани на Съюза имат право да пребивават на територията на друга държава членка за срок, по-дълъг от три месеца, ако те:

[…]

2. Правото на пребиваване, предвидено в параграф 1, обхваща и членове на семейството, които не са граждани на държава членка и които придружават или се присъединяват към гражданина на Съюза в приемащата държава членка […]“.

[…]“.

8 Член 9 от тази директива, озаглавен „Административни формалности за членове на семейството, които не са граждани на държава членка“, предвижда в параграф 1:

„Държавите членки издават карта за пребиваване на членове на семейството на гражданин на Съюза, които не са граждани на държава членка, когато планираният срок на пребиваване е по-дълъг от три месеца“.

9 Член 10 от посочената директива, озаглавен „Издаване на карти за пребиваване“, предвижда в параграф 1 :

„Правото на пребиваване на членове на семейството на гражданин на Съюза, които не са граждани на държава членка, се доказва чрез издаването на документ, наричан "Карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза", не по-късно от шест месеца от датата на внасяне на молбата.[…]“.

10 В глава IV от същата директива, озаглавена „Право на постоянно пребиваване“, са включени по-специално членове 16 и 20.

11 Член 16 от Директива 2004/38, озаглавен „Общо правило за граждани на Съюза и членове на техните семейства“, предвижда в параграфи 1 и 2:

„1. Граждани на Съюза, които са пребивавали законно в приемащата държава членка в продължение на непрекъснат срок от пет години, имат право на постоянно пребиваване в тази държава. […]

2. Параграф 1 се прилага също така за членове на семейството, които не са граждани на държава членка, ако те са пребивавали законно заедно с гражданина на Съюза в приемащата държава членка в продължение на непрекъснат срок от пет години“.

12 Член 20 от тази директива, озаглавен „Карта за постоянно пребиваване за членове на семейството, които не са граждани на държава членка“, предвижда в параграфи 1 и 2:

„1. Държавите членки издават на членовете на семейството, които не са граждани на държава членка и които имат право на постоянно пребиваване, карта за постоянно пребиваване в срок от шест месеца от подаването на молбата. Картата за постоянно пребиваване се преиздава автоматично на всеки десет години.

2. Молбата за издаване на карта за постоянно пребиваване се подава, преди да е изтекъл срокът на валидност на картата за пребиваване. […]“.

КПСШ

13 Дял II от КПСШ, озаглавен „Премахване на контрола по вътрешните граници и движение на хора“, съдържа по-специално глава 6, посветена на „мерките, съпровождащи“ предвидената в него система. В тази глава има един-единствен член 26, който предвижда в параграф 1, буква б) и в параграф 2:

„1. Договарящите страни се задължават като предмет на задълженията, които произтичат от присъединяването им към Женевската конвенция от 28 юли 1951 г. за статута на бежанците, изменена с Нюйоркския протокол от 31 януари 1967 г., да въведат в своите национални законодателства следните правила:

[…]

б) превозвачът е длъжен да предприеме всички необходими мерки, за да гарантира, че чужд гражданин, който е превозван с въздушен или морски транспорт, притежава пътните документи, които се изискват за влизане на територията на съответната договаряща страна.

2. Договарящите страни предприемат мерки в съответствие със задълженията, които произтичат от присъединяването им към Женевската конвенция за статута на бежанците от 28 юли 1951 г., изменена с Нюйоркския протокол от 31 януари 1967 г., и при спазване на тяхното конституционно право, да установят санкции за превозвачите, които превозват с въздушен или морски транспорт, чужди граждани, непритежаващи необходимите пътни документи, от трета държава към територии на договарящите страни“.

Унгарската правна уредба

14 Член 3, параграфи 2—4 от szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény (Закон № I от 2007 г. за влизането и пребиваването на лица, имащи право на свободно движение и пребиваване) от 18 декември 2006 г. (*Magyar Közlöny* 2007/1), в редакцията, приложима за фактите по делото, гласи:

„2. Член на семейството, гражданин на трета държава, който придружава гражданина от [Европейското икономическо пространство (ЕИП)] или унгарския гражданин или който се присъединява към гражданин на държава от ЕИП или унгарски гражданин, пребиваващ в Унгария, има право на влизане на унгарска територия, ако притежава валиден документ за пътуване, издаден през последните десет години и чийто срок на валидност надхвърля с най-малко три месеца планираната дата на отпътуване, както и, освен ако не е предвидено друго в пряко приложим акт от правото [на Съюза] или в международна конвенция, валидна виза, даваща право на планирания престой с продължителност до деветдесет дни в рамките на период от сто и осемдесет дни (наричан по-нататък „планираният престой с продължителност до деветдесет дни“).

3. На гражданин на трета страна се разрешава също да влезе на територията на Унгария като член на семейството, ако притежава валиден документ за пътуване, издаден през последните десет години и чийто срок на валидност надхвърля най-малко с три месеца датата на отпътуване, както и, освен ако не е предвидено друго в пряко приложим акт от правото [на Съюза] или в международна конвенция, валидна виза, даваща право на планирания престой с продължителност до деветдесет дни.

[…].

4. Лицата по параграфи 2 и 3 могат да влязат в Унгария без виза, ако притежават документ, удостоверяващ правото на пребиваване, предвиден в настоящия закон, или карта за пребиваване, издадена от държава, страна по Споразумението за [ЕИП,] на гражданин на трета страна, член на семейството на гражданина от ЕИП.

15 Член 69, параграфи 1 и 5 от harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (Закон № II от 2007 г. за влизането и пребиваването на граждани на трети страни от 18 декември 2006 г. (*Magyar Közlöny* 2007/1), в редакцията, приложима за фактите по делото, гласи:

„1. Превозвач, който превозва гражданин на трета страна към територията на Унгария по въздушен или воден път или по редовна линия за автомобилен транспорт или който осигурява транзитното му преминаване през унгарската територия към друга държава на дестинация, трябва да се увери преди превоза, че с оглед на влизането или транзитното преминаване

гражданинът на трета държава притежава валиден документ за пътуване и в зависимост от случая — валидна виза, даваща право на престой с продължителност не повече от деветдесет дни.

[…].

5. На превозвач, който не изпълнява задължението си по параграф 1, се налага административна глоба, чийто размер се определя от специална правна уредба.

[…]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

16 На 9 октомври 2017 г. полицията на летище „Ференц Лист“ (Будапеща, Унгария) извършва проверка на пътниците, пристигащи с полет от Лондон (Обединеното кралство), осъществен от Ryanair DAC. По този повод летищната полиция установява, че пътник с украинско гражданство има небиометричен паспорт, карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза, издадена от Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия съгласно член 10 от Директива 2004/38, но станала впоследствие невалидна, както и валидна карта за постоянно пребиваване, издадена също от Обединеното кралство съгласно член 20 от тази директива, не притежава виза.

17 Тъй като счита, че при това положение този пътник не притежава всички документи за пътуване, необходими за влизането на унгарска територия, полицията не му разрешава да влезе и иска от Ryanair да го върне обратно в Лондон. Тя счита освен това, че Ryanair не е взело мерките, които е било длъжно да вземе като превозвач, за да се увери, че този пътник притежава необходимите документи за пътуване, и поради това решава да наложи на дружеството глоба в размер на 3000 eur.

18 В жалбата срещу това решение, подадена до Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Съд по административни и трудовоправни спорове Будапеща, Унгария), Ryanair изтъква, че по силата на член 5 от Директива 2004/38 на съответния пътник е било разрешено да влезе на унгарска територия, без да е снабден с виза, тъй като е имал карта за постоянно пребиваване, издадена от Обединеното кралство на основание на член 20 от тази директива. Във връзка с това Ryanair поддържа най-напред, че макар според член 5 от посочената директива освобождаването от предвиденото в него задължение за притежаване на виза да е обусловено от изискването за гражданин на трета държава да притежава карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза по член 10 от същата директива, само на лице, което преди това е получило такава карта, впоследствие може да бъде издадена карта за постоянно пребиваване. Въз основа на това то прави извода, че при анализ на разглежданите разпоредби в техния контекст следва да се счита, че освобождаване от виза има и в хипотезата, при която гражданин на трета държава има карта за постоянно пребиваване. На следващо място, Ryanair приема, че притежаването на такава карта само по себе си трябва да се приеме за достатъчно, за да се докаже, че този гражданин има качеството на член на семейството на гражданин на Съюза. Накрая, то допълва, че при всяко положение превозвачът няма право да прави допълнителни проверки относно родствената връзка на заинтересованото лице с гражданин на Съюза и следователно превозвачът не може да бъде санкциониран за това, че не е направил такива допълнителни проверки.

19 Генералният щаб на унгарската национална полиция счита, на първо място, че член 5 от Директива 2004/38 трябва да се тълкува буквално в смисъл, че само притежаването на карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза, чието наименование само по себе си показва наличието на семейна връзка с гражданин на Съюза, освобождава гражданите на

трети държави от задължението да притежават виза, за да могат да влязат на територията на държавите членки. След това въз основа на това той прави извода, че не може да се счита, че притежаването на карта за постоянно пребиваване, която не е посочена в член 10 от тази директива, освобождава притежателя ѝ от това задължение. Накрая той счита, че това е така a fortiori в хипотезата, когато карта за постоянно пребиваване е издадена от държава членка, която, както Обединеното кралство, към момента на фактите в основата на спора, предмет на главното производство, не е част от Шенгенското пространство. Поради това, когато е пропуснал да провери дали притежателят на такава карта за постоянно пребиваване е снабден с виза, превозвач като Ryanair можело да бъде санкциониран в съответствие с член 26 от КПСШ.

20 С оглед на тези доводи запитващата юрисдикция обяснява, на първо място, че има съмнения по въпроса дали член 5 от Директива 2004/38 трябва да се тълкува буквално, или съдържанието му трябва да се разбира с оглед на контекста, в който се вписва. Във връзка с това тя отбелязва по-специално, че съгласно тази директива правото на постоянно пребиваване е замислено като „засилено“ право, предоставено на гражданите на трети държави, членове на семейството на гражданин на Съюза, които вече са се ползвали от право на пребиваване на територията на държава членка за непрекъснат период от пет години.

21 На второ място, тази юрисдикция си задава въпроси относно обхвата на предвиденото в член 5 от Директива 2004/38 освобождаване от виза, като се пита дали то трябва да се разбира в смисъл, че от него се ползват гражданите на трети държави, които са членове на семейството на гражданин на Съюза, независимо от това, коя държава членка им е издала карта за пребиваване, или обратно, трябва да се счита, че то се отнася само за тези, които имат карта за пребиваване, издадена от държава членка, част от Шенгенското пространство. Във връзка с това тя отбелязва, че към момента на фактите в основата на спора, с който е сезирана, Обединеното кралство е държава — членка на Съюза, която не е част от Шенгенското пространство.

22 На трето място, запитващата юрисдикция отбелязва, че ако член 5 от Директива 2004/38 се тълкува в смисъл, че предвиденото в него освобождаване от изискване за виза се отнася и до гражданите на трети държави, притежаващи карта за постоянно пребиваване, издадена от държава членка, която не е част от Шенгенското пространство, тя би искала да се установи дали притежаването на такава карта е достатъчно, за да се докаже, че притежателят ѝ има право да влезе без виза на територията на друга държава членка, или е необходимо заинтересованото лице да представи допълнителни документи, удостоверяващи семейната му връзка с гражданин на Съюза.

23 На четвърто и последно място запитващата юрисдикция изразява съмнения относно обхвата на задължението по член 26 от КПСШ в тежест на превозвача във връзка с проверката на пътните документи на гражданите на трети държави, които са членове на семейството на гражданин на Съюза и пътуват по въздух или по море от една държава членка към друга. В това отношение тя се пита, от една страна, дали „пътните документи“, притежаването на които този член ги задължава да проверят, са само документите, доказващи, че тези лица имат право да влязат на територията на тази друга държава членка, или те трябва да се разбират в смисъл, че това са и документите, удостоверяващи, че те имат семейна връзка с гражданин на Съюза. От друга страна, запитващата юрисдикция се пита какви трябва да бъдат последиците от неспазването на това задължение за проверка.

24 При тези обстоятелства Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Съд по административни и трудовоправни спорове Будапеща) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 5, параграф 2 […] от Директива [2004/38] да се тълкува в смисъл, че въз основа на тази директива както притежаването на валидна карта за пребиваване по член 10, така и притежаването на карта за постоянно пребиваване по член 20 освобождават членовете на семейството от задължението да притежават виза към момента на влизането на територията на друга държава членка?

2) При утвърдителен отговор на първия въпрос: трябва ли член 5, параграф 2 от Директива 2004/38 да се тълкува по същия начин и когато лицето, което е член на семейството на гражданин на Съюза и не е гражданин на друга държава членка, е придобило правото на постоянно пребиваване в Обединеното кралство и му е издадена карта за постоянно пребиваване от Обединеното кралство? С други думи, притежаването на карта за постоянно пребиваване по член 20 от тази директива, издадена от Обединеното кралство, освобождава ли притежателя ѝ от задължението да получи виза, независимо от това, че спрямо Обединеното кралство не се прилагат нито Регламент [№ 539/2001], посочен в член 5, параграф 2 от тази директива, нито Регламент (ЕС) 2016/399 [на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 година относно Кодекс на Съюза за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници) ОВ l 77, 2016 г., стр. 1]?

3) Ако отговорите на първия и на втория преюдициален въпрос са утвърдителни: трябва ли притежаването на издадена съгласно член 20 от Директива 2004/38 карта за пребиваване само по себе си да се счита за достатъчно доказателство, че титулярят на картата е член на семейството на гражданин на Съюза и без да е необходима никаква друга форма на проверка или допълнително удостоверяване, има правото като член на семейството да влиза на територията на друга държава членка и е освободен от изискването за притежаване на виза по член 5, параграф 2 от Директива 2004/38?

4) Ако […] [отговорът] на третия преюдициален въпрос е [отрицателен]: трябва ли член 26, параграф 1, буква б) от КПСШ да се тълкува в смисъл, че освен да провери пътните документи, въздушният превозвач трябва да провери и дали пътникът, който желае да пътува с издадена по член 20 от Директива 2004/38 карта за постоянно пребиваване, към момента на пътуването действително е член на семейството на гражданин на Съюза?

5) При утвърдителен отговор на четвъртия въпрос:
   [а]) Задължен ли е въздушният превозвач, ако не може да установи дали към момента на влизането пътникът, който желае да пътува с издадена по член 20 от Директива 2004/38 карта за постоянно пребиваване, действително е член на семейството на гражданин на Съюза, да откаже качване на борда на самолета и да откаже да превози това лице до друга държава членка?
   [б]) Ако въздушният превозвач не е проверил това обстоятелство или не е отказал превоз на пътник, който не може да докаже статута си на член на семейството, но пък притежава карта за постоянно пребиваване, може ли на този превозвач да се наложи по тази причина глоба съгласно член 26, параграф 2 от [КПСШ]?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

25 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 5, параграф 2 от Директива 2004/38 трябва да се тълкува в смисъл, че притежаването на картата за постоянно пребиваване по член 20 от тази директива освобождава лице, което не е гражданин на държава членка, но е член на семейството на гражданин на Съюза и притежава такава карта, от задължението да се снабди с виза, за да влезе на територията на държавите членки.

26 В това отношение член 5, параграф 2 от Директива 2004/38 предвижда в първото изречение, че от членовете на семейството, които не са граждани на държава членка, се изисква само да притежават входна виза в съответствие с Регламент № 539/2001 или в съответствие с националното законодателство, а във второто изречение, че за целите на тази директива притежаването на валидната карта за пребиваване, посочена в член 10, освобождава членовете на семейството от това задължение.

27 В текста на тази разпоредба не се споменава картата за постоянно пребиваване по член 20 от Директива 2004/38. Само по себе си това обстоятелство все пак не е от естество да установи, a contrario, волята на законодателя на Съюза да изключи за членовете на семейството на гражданин на Съюза, които притежават карта за постоянно пребиваване, възможността да се ползват от освобождаването от предвиденото в член 5, параграф 2 от тази директива задължение да притежават виза, за да влязат на територията на държавите членки.

28 При тези обстоятелства в съответствие с постоянната съдебна практика тази разпоредба следва да се тълкува, като се държи сметка не само за нейното съдържание, но също и за контекста ѝ и за целите на правната уредба, от която тя е част (решения от 7 юни 2005г., VEMW и др., C-17/03, EU:C:2005:362, т. 41 и от 26 март 2019 г., SM (Дете, поставено при условията на алжирския режим кафала), C-129/18, EU:C:2019:248, т. 51).

29 Когато става въпрос на първо място за контекста, в който се вписва член 5, параграф 2 от Директива 2004/38, следва да се отбележи, от една страна, че и двете карти — картата за пребиваване по член 10 от тази директива и картата за постоянно пребиваване по член 20 от същата директива, са документи, притежаването на които от членовете на семейството на гражданин на Съюза, които не са граждани на държава членка, свидетелстват, че те се ползват от право на пребиваване и следователно на влизане на територията на държавите членки.

30 По-точно, както се установява от член 9, параграф 1 от Директива 2004/38, картата по член 10 от нея е документ, който се издава от държавите членки, за да удостовери, че заинтересованите лица се ползват с предвиденото в член 7, параграф 2 от посочената директива право на пребиваване за повече от три месеца.

31 Колкото до картата по член 20 от Директива 2004/38, според параграф 1 от този член тя е документ, издаван от държавите членки, когато заинтересованите лица имат право на постоянно пребиваване като предвиденото в член 16, параграф 2 от тази директива.

32 От съображение 8 от посочената директива, във връзка с което следва да се тълкува член 5, параграф 2 от нея, се установява, че от освобождаване от задължението за получаване на виза за влизане на територията на държавите членки трябва да се ползват членовете на семейството на гражданин на Съюза, които вече са получили „карта за пребиваване“. Така се установява, че получаването на каквато и да е карта за пребиваване въз основа на разпоредбите на Директива 2004/38 е основание за освобождаването им от задължението за получаване на виза.

33 От друга страна, както следва от член 16, параграф 2 от Директива 2004/38, придобиването на право на постоянно пребиваване зависи от условието членовете на семейството да са пребивавали на законно основание през непрекъснат период от пет години със съответния гражданин на Съюза в приемащата държава членка, което задължително предполага преди това да са се ползвали от право на пребиваване в същата държава членка за повече от три месеца.

34 От член 20, параграф 2 от Директива 2004/38 се установява също, че картата за постоянно пребиваване може да бъде издадена само на лица, които преди това са получили карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза.

35 От това следва, че членовете на семейството на гражданин на Съюза, на които се издава карта за постоянно пребиваване, задължително са лица, които преди това са се ползвали, като притежатели на карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза, от освобождаването от предвиденото в член 5, параграф 2 от Директива 2004/38 задължение за притежаване на виза.

36 На второ място, що се отнася до целта на тази директива, следва да се обърне внимание, че тя, както вече е отбелязал Съдът, е да осигури постепенното интегриране на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства, които не са граждани на държава членка, в обществото на държавата членка, в която са се установили (вж. в този смисъл решения от 21 декември 2011 г., Ziolkowski и Szeja, C-424/10 и C-425/10, EU:C:2011:866, т. 38 и 41 и от 17 април 2018 г., B и Vomero, C-316/16 и C-424/16, EU:C:2018:256, т. 51 и 54).

37 Такава цел обаче не допуска получаването на право на постоянно пребиваване от членовете на семейството на гражданин на Съюза да води до загуба на освобождаването от задължението за получаване на виза, от което са се ползвали, преди да получат право на постоянно пребиваване, като притежатели на карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза.

38 С оглед на всички изложени по-горе съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 5, параграф 2 от Директива 2004/38 трябва да се тълкува в смисъл, че притежаването на картата за постоянно пребиваване по член 20 от тази директива освобождава лице, което не е гражданин на държава членка, но е член на семейството на гражданин на Съюза и притежава такава карта, от задължението да получи виза, за да влезе на територията на държавите членки.

По втория въпрос

39 С втория си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 5, параграф 2 от Директива 2004/38 трябва да се тълкува в смисъл, че притежаването на картата за постоянно пребиваване по член 20 от тази директива, когато е издадена от държава членка, която не е част от Шенгенското пространство, освобождава члена на семейството на гражданин на Съюза, който притежава такава, от задължението да се снабди с виза.

40 Веднага следва да се отбележи, както посочва генералният адвокат в точки 38—40 от заключението си, че в приложимите за Шенгенското пространство разпоредби изрично се посочва, че те не засягат свободата на движение на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства, които ги придружават или се присъединяват към тях, така както е гарантирана именно от Директива 2004/38.

41 В това отношение следва да се отбележи, че поначало тази директива се прилага по отношение на всички държави членки, без да се прави разграничение, независимо дали са част от Шенгенското пространство или не.

42 Що се отнася до член 5, параграф 2 от посочената директива, в него няма никакво конкретно споменаване на Шенгенското пространство било с оглед на обуславянето на предвидената в него възможност за освобождаване от задължението за получаване на виза от условието за издаване на карта за пребиваване от държава членка, която е част от това пространство, или обратно, с оглед на изключване на възможността за такова освобождаване за лицата, притежаващи карта за пребиваване, издадена от държава членка, която не е част от това пространство.

43 От това следва, че предвидената в член 5, параграф 2 от Директива 2004/38 възможност за освобождаване от задължението за получаване на виза не е ограничена само до членовете на семейството на гражданин на Съюз, които притежават карта за пребиваване или карта за постоянно пребиваване, издадена от държава членка, която е част от Шенгенското пространство.

44 Това тълкуване се потвърждава от контекста, в който се вписва член 5, параграф 2 от Директива 2004/38.

45 Наистина, „общата разпоредба“ в член 3, параграф 1 от тази директива предвижда, че от нея се ползва всеки гражданин на Съюза, който отива или пребивава в държава членка, различна от тази, на която е гражданин, както и членовете на семейството му, които ги придружават или се присъединяват към него.

46 От това конкретно следва, че за целите на тълкуването на член 5, параграф 2 от Директива 2004/38 всеки член на семейството на всеки гражданин на Съюза може да се ползва от предвиденото в тази разпоредба освобождаване от задължението за получаване на виза. Всъщност въвеждането на разлика между такива членове на семейството в зависимост от държавата членка, която им е издала карта за постоянно пребиваване, би изключило за някои от тях възможността да се ползват от това освобождаване и по този начин би противоречало на тази разпоредба във връзка с член 3, параграф 1 от тази директива.

47 Поради това на втория въпрос следва да се отговори, че член 5, параграф 2 от Директива 2004/38 трябва да се тълкува в смисъл, че притежаването на картата за постоянно пребиваване по член 20 от тази директива освобождава члена на семейството на гражданин на Съюза, който я притежава, от задължението за получаване на виза, когато тази карта е издадена от държава членка, която не е част от Шенгенското пространство.

По третия въпрос

48 С третия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 20 от Директива 2004/38 трябва да се тълкува в смисъл, че притежаването на посочената в този член карта за пребиваване е достатъчно доказателство за факта, че притежателят на тази карта има качеството на член на семейството на гражданин на Съюза, така че заинтересованото лице има правото, без да е необходима допълнителна проверка или допълнително доказване, да влезе на територията на държава членка, бидейки освободено от задължението да се снабди с виза по силата на член 5, параграф 2 от тази директива.

49 В това отношение от самия текст на член 20, параграф 1 от Директива 2004/38 следва именно че държавите членки могат да издават карта за постоянно пребиваване само на лицата, които имат качеството на член на семейството на гражданин на Съюза.

50 От това следва, че издаването на карта за постоянно пребиваване от държава членка предполага, че тя задължително предварително е проверила дали съответното лице има това качество.

51 Поради това не е необходимо да има допълнителна проверка на това качество.

52 Освен това, както Съдът вече е отбелязал, издаването на картата за пребиваване по член 10 от Директива 2004/38 е равнозначно на формално установяване на фактическото и правното положение на съответното лице от гледна точка на тази директива (вж. в този смисъл решения от 21 юли 2011 г., Dias, C-325/09, EU:C:2011:498, т. 48, от 18 декември 2014 г., McCarthy и др., C-202/13, EU:C:2014:2450, т. 49 и от 27 юни 2018 г., Diallo, C-246/17, EU:C:2018:499, т. 48).

53 Следва да се приеме по аналогия, че издаването на картата за постоянно пребиваване по член 20 от посочената директива също е равнозначно на формално установяване на фактическото и правното положение на съответното лице, както е удостоверено от този документ.

54 От това следва, че по естеството си карта за постоянно пребиваване сама по себе си може да установи качеството на член на семейството на гражданин на Съюза на лицето, което притежава тази карта.

55 С оглед на всички изложени по-горе съображения на третия въпрос следва да се отговори, че член 20 от Директива 2004/38 трябва да се тълкува в смисъл, че притежаването на посочената в този член карта за пребиваване е достатъчно доказателство за това, че притежателят на тази карта има качеството на член на семейството на гражданин на Съюза, така че заинтересованото лице има правото, без да е необходима допълнителна проверка или допълнително доказване, да влезе на територията на държава членка, бидейки освободено от задължението да се снабди с виза по силата на член 5, параграф 2 от тази директива.

По четвъртия и петия въпрос

56 С оглед на отговора на третия въпрос не е необходимо да се отговаря на тези два въпроса.

По съдебните разноски

57 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

1) Член 5, параграф 2 от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите–членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО, трябва да се тълкува в смисъл, че притежаването на картата за постоянно пребиваване по член 20 от тази директива освобождава лице, което не е гражданин на държава членка, но е член на семейството на гражданин на Съюза и притежава такава карта, от задължението да получи виза, за да влезе на територията на държавите членки.

2) **Член 5, параграф 2 от Директива 2004/38 трябва да се тълкува в смисъл, че притежаването на картата за постоянно пребиваване по член 20 от тази директива освобождава члена на семейството на гражданин на Съюза, който я притежава, от задължението за получаване на виза, когато тази карта е издадена от държава членка, която не е част от Шенгенското пространство.**

3) **Член 20 от Директива 2004/38 трябва да се тълкува в смисъл, че притежаването на посочената в този член карта за пребиваване е достатъчно доказателство за това, че притежателят на тази карта има качеството на член на семейството на гражданин на Съюза, така че заинтересованото лице има правото, без да е необходима допълнителна проверка или допълнително доказване, да влезе на територията на държава членка, бидейки освободено от задължението да се снабди с виза по силата на член 5, параграф 2 от тази директива.**

Подписи